

Ontwikkeling: een kwestie van samenwerking

Hoe zou u reageren als er op een goede dag een team van zes Zuid-Koreanen bij u in de straat ging wonen en zich bezighield met het stichten van een kerk in een nieuwe woonwijk? Of hoe zou u het vinden al een projectgroep uit Kenia kwam om Nederlandse gemeenten te helpen met het bouwen van gemeenschapsbewuste wijken? Is dat merkwaardig?

Als de term ontwikkelingssamenwerking ter sprake komt, denken we al snel aan jonge mannen en vrouwen die in een of ander tropisch land de lokale bevolking meehelpen met het bebouwen van het land, het opzetten van een systeem van onderwijs en gezondheidszorg of het adviseren op het gebied van techniek, landbouwmethoden enzovoort. Maar dit verdient natuurlijk niet de term samenwerking, het is ontwikkelingshulp. En daar is op zich niks mis mee, integendeel. Alleen, door wel nadruk te leggen op de term samenwerking kan dit een waardevolle bijdrage leveren aan het denken over hulp en zending. Ontwikkeling en samenwerking spelen hierin een cruciale rol.

Ontwikkeling associëren we teveel met arme landen; die moeten zich ontwikkelen. En in ons achterhoofd denken we daar vaak bij: zij moeten rijker worden, meer produceren, het Bruto Nationaal Product moet omhoog. Dat zijn ook vaak de criteria waarop de overheid de hulp meet. En dat is nu zo jammer: ontwikkeling is juist een hele brede term. In het onlangs verschenen boek *Als de olifanten vechten...*, over ontwikkelingssamenwerking, laten verschillende christelijke auteurs zien dat ontwikkeling niet alleen om economische groei gaat, maar het gaat ook om culturele en religieuze ontwikkeling. Een mens kan niet los gezien worden van de samenleving waarin die leeft, van de cultuur en van religie. Ontwikkeling op een

gebied heeft invloed op andere gebieden. Zo kan het feit dat iemand rijker wordt, invloed hebben op de afhankelijkheidsrelaties met andere mensen en op die manier een hele dorpscultuur ontwrichten. Omdat ontwikkelings zo'n breed begrip is, is het niet alleen van toepassing op mensen die in minder bedeelde gebieden leven. Nee, voor een christen ligt hierin ook de opdracht om de Schepping tot haar bestemming te ontwikkelen: alles tot eer van God. Ook in onze samenleving, in onze kerken zijn veel dingen die niet tot eer van Hem zijn. Op deze terreinen kunnen en moeten wij ontwikkelen.

Het is toch merkwaardig dat we er geen moeite mee hebben dat wij zendelingen naar Nigeria of Kenia sturen, waar relatief gezien drie tot zes keer zoveel christenen wonen dan hier, terwijl we ons eigenlijk een beetje op onze vingers gekeken voelen als er in land zendelingen vanuit Afrika of Azie komen. Wij kunnen onze eigen boontjes toch wel doppen, er zijn toch genoeg predikanten en evangelisten hier? Een dergelijke reactie en de veel voorkomende reacties op de twee situaties die ik in het begin schetste, laten iets zijn van onze overwaardeing van de eigen cultuur. In zijn pas uitgekomen boek Jezus als Heer in een plat land legt Stefan Paas de vinger bij het feit dat Nederlandse christenen zich vooral richten op verandering of ontwikkeling van een andere cultuur, zonder goed te kijken naar onze eigen cultuur. Is die wel zo gericht op de eer van God?

Als we uitgaan van het fantastische perspectief van een wereldwijd lichaam van Christus, moeten we als westerse christenen oppassen te denken dat wij de wijsheid in pacht hebben. Als het gaat om spiritualiteit, geloofsvreugde of kinderlijk vertrouwen moeten we erkennen dat dat in veel culturen meer aanwezig is dan bij ons. Daarin kunnen anderen ons leren, net zoals zijn weer kunnen leren van de westerse christenen op het gebied van dogmatiek, beginselvastheid en nuchterheid. Samenwerking heet zoiets, maar die samenwerking geldt niet alleen op geestelijk terrein. Denk bijvoorbeeld aan gemeenschapszin, respect voor ouderen, de omgang met leven en dood, de plaats van levensbeschouwing. En wij hebben ook wat te bieden; doordat we gezegend zijn met een lange periode waarin het christendom in Nederland een grote invloed heeft gehad, hebben we veel ervaring opgedaan met de maatschappelijke participatie van christenen. In de loop van de tijd ontstonden christelijke partijen, kranten, vakbewegingen en studiecentra en dat ook allemaal nog eens in drie- of meervoud. Een kleiner wordende wereld geeft ons de mogelijkheid onze beter ontwikkelde punten te 'exporteren' en open te staan voor het feit dat we hier in (christelijk) Nederland ook nog niet ontwikkeld zijn. Laten wij de bescheidenheid en de openheid hebben om zendelingen, theologen en 'maatschappelijk werkers' uit andere culturen hier de ruimte te geven in ruil voor een paar orthodoxe theologen en veel mensen die christenen een stem kunnen geven in de samenleving.

